

Ministru kabinets 1937. g. 23. februārī ir pieņēmis un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu:

Likums

par nekustama īpašuma atsavināšanu Rīgas pilsētā.

1. Saskaņā ar likumu par nekustamas mantas piespiedu atsavināšanu valsts vai sabiedriskām vajadzībām (Lik. kr. 1923. g. 59) un pilsētas zemju likumu (Lik. kr. 1928. g. 52) ir atsavināts:

Ivānam Laškovam, Michailam Laškovam, Natālijai Jupatovs, dzim. Laškovs, un Ketrīnai Jupatovs piederošais nekustams īpašums, kas sastāv no pilsētas dzimtsno-

mas gruntsgabala un atrodas Rīgas pilsētas administratīvās robežās 28. grupā № 54 un ievests Rīgas-Valmieras zemes grāmatu nodaļas II hipoteku iecirkņa zemes grāmatu reģistra 734. folijā.

2. 1. pantā minētais nekustamais īpašums ierakstāms zemes grāmatās uz Rīgas pilsētas pašvaldības vārdu, kā pilsētas pašvaldības pilnīgs īpašums, uz šīs pašvaldības pieprasījuma pamata.

3. Šī likuma dzīvē izvešana uzlikta Iekšlietu ministrijai.

Rīgā, 1937. g. 24. februārī.

Valsts un Ministru Prezidents K. Ulmanis.

Latvijas un Igaunijas izglītības ministru runas Igaunijas valsts svētku svinībās Rīgā.

Izglītības ministris prof. A. Tentelis

24. februārī igauņu mākslas izstādes atklāšanas aktā, kurā ieradās arī Valsts Prezidents Dr K. Ulmanis, vairāki valdības locekļi un vairāki igauņu mākslas un zinātnes pārstāvji, armijas augstākie virsnieki un citi lūgti goda viesi, teica šādu runu:

„Augsti godātais Valsts Prezidenta kungs, augsti godātais Igaunijas izglītības ministra kungs, ministru kungi, ekselences, dāmas un kungi!

Šodien mūsu māksliniekiem un ysiem mākslas cienītājiem un mīlētājiem liela svētku diena, jo šodien tiek atklāta mūsu kaimiņu valsts, mūsu drauga un sabiedrotā, Igaunijas tēlojošās mākslas izstāde. Šī izstāde ir plaša un ražena un mūs iepazīstina ar igauņu mākslas darbības sasniegumiem un būs ļoti pamācoša. Mums vēl labā atmiņā tās jaukās dienas, kad mūsu tēlojošās mākslas izstāde viesojās Tallinā un Tartū un baudīja tik sirsnīgu un atzinīgu uzņemšanu. Māksla nāk no dvēseles un iet pie dvēseles. Māksla jau ir vienīgā internacionālā valoda, kuŗu visi saprot. Māksla runā bez vārdiem, un tomēr tik skaidri un nepārprotami, ka ar vārdiem nevar nemaz labāki un dziļāki izteikties. Māksla aizrauj tās baudītāju bez ieteikšanas, bez tulka, bez kāda starpnieka; mākslas bauda pieejama visiem. Māksla ir arī droša tautas kulturas stāvokļa lieciniece. Tās liecībai ir izšķiroša nozīme, jo tā stāsta par tautas gara spraigumu, par tās ideālu cēlumu, par tautas dvēseles dziļumu un veselību; māksla rāda tautas spēku, tautas garīgo seju. Tādēļ arī mūsu zemēs mākslu tā izceļ, mākslu ievēro un atbalsta. Igaunū un latviešu mākslas attīstībā specialists novērotājs atradis daudz paraleles, atradis arī daudz patstāvības un īpatnēju ceļu. Tāpat viņš varēs teikt, ka beidzamā laikā abu tautu vadoņi daudz, ļoti daudz veicinājuši savu tautu mākslas attīstību un plašāku izveidošanos gan ar savu lielo garīgo, gan tīri materialo atbalstu, par ko ir māksliniekiem, ir mākslas baudītājiem dziļi jāpateicas. Tāpēc arī māksla ir viens no visspēcīgākajiem līdzekļiem tautu savstarpējās tuvināšanas un draudzības laukā.

Man šodien piekritis liels gods Latvijas valdības vārdā apsveikt Igaunijas valdības pārstāvi — izglītības ministri Jāksona kungu līdz ar igauņu mākslas pārstāvjiem un Igaunijas mākslu. Novēlu Igaunijas izstādei vislabākās sekmes un izdošanos, lai viņa palīdzētu saistīt mūsu tautas lielā vienībā tiklab prieku, kā bēdu dienas. Lai viņa pacel un iepriecē mūsu sirdis stiprinādama draudzību mūsu mākslinieku un tautu starpā.

Pēc valsts himnas nodziedāšanas

Igaunijas izglītības ministris A. Jāksons sacīja šādu runu:

„Es esmu sevišķi laimīgs, ka Igaunijas valdība mani izraudzījusi, lai atklātu igauņu mākslas izstādi jūsu galvas pilsētā. Šinī gadījumā atļaujiet vērst jūsu uzmanību uz faktu, ka mūsu mākslas vēsture uzrāda daudzējādā ziņā analogiju ar jūsujo. Tāpat kā pie jums, igauņu nacionālā māksla varēja dzimt tikai 19. gadusimtā.

Bet tikai sākot ar politisko neatkarību igauņu māksla varēja piedzīvot savu īstu uzplaukumu. Pateicoties valdības atbalstam un sabiedrības palīdzībai, kas izrāda lielu interesi par nacionālās mākslas attīstību, mākslinieku skaits ievērojami pieaudzis un īpatnējie talanti varējuši attīstīties labvēlīgākos apstākļos, saņemot pamatīgu izglītību augstākajā mākslas skolā, turpinot savas studijas un papildinoties lielākos mākslas centros ārzemēs.

Pirms dažiem mēnešiem mums bija dota iespēja apbrīnot jūsu nacionālo mākslu pie mums, Tallinā. Tagad, lai turpinātu šo in-

tektualās sadarbības un mākslas sakaru skaisto darbu, šodien, mūsu politiskās neatkarības 19. gada dienā, igauņu māksla jūs apmeklē jūsu skaistajā un viesmīlīgajā galvaspilsētā, lai dotu jūsu māksliniekiem un jūsu publikai, kas tā interesējas par mākslu, vispārēju pārskatu par to, ko radījuši mūsu mākslinieki — gleznotāji, grafiķi, tēlnieki — pēdējo 10 gadu laikā, un tendences; kādas viņos dominē. Šinī izstādē reprezentēti 71 mākslinieks ar 170 darbiem. Šo mākslinieku lielākā daļa, kas Igaunijā atzīti par visievērojamākiem, vēl ir dzīvi.

Prezidenta kungs, ministru kungi, man ir gods atklāt jūsu klātbūtnē šo otro igauņu mākslas izstādi Rīgā. Es esmu, tāpat kā jūs, dziļi pārliecināts, ka tā zināmā mērā sekmēs mūsu intelektuālās kopdarbības stiprināšanu, pavairoš mūsu savstarpējo pazīšanas un savstarpējo cieņu, un tā palīdzēs veidot skaisto antanti, kāda pastāv abu draudzīgo tautu starpā.“

Šai runai sekoja Igaunijas valsts himna un universitātes prezidiju konventa vīru koŗa dziesmas un izstādes apskate.

Izglītības ministris prof. A. Tentelis

Igaunijas valsts svētku svinīgajā aktā, klātesot Valsts Prezidentam Dr K. Ulmanim, kara ministram ģenerālim J. Balodim ar kundzi, valdības locekļiem, no Igaunijas iebrāukušajiem viesiem, diplomātu korpusam un ļoti daudziem svētku viesiem, Melngalvu zālē, 24. februāra vakarā, teica šādu runu:

„Šodien man ir gods Latvijas valdības vārdā sveicināt Igaunijas valsti un igauņu tautu viņu patstāvības un neatkarības 19. gada dienā. Šī diena nav tikai mūsu kaimiņu augsta svētku diena, tā ir arī mūsu, latviešu, svētku diena, jo mēs varam to visā pilnībā līdzī svinēt, tādēļ ka mēs savulaik atradāmies līdzīgā napatstāvības un atkarības stāvoklī, kā igauņi, un vislabāk varam izjust to prieku, kāds pārņem tautu, kad tā iegūst brīvību un pašnoteikšanos. To jau mēs arī esam pārdzīvojuši. Tāpēc mūsu prieks nav tikai ārišķība, bet dziļš iekšējs pārdzīvojums. Ne tikai Latvijas un Igaunijas karogi plīvo ļautri viens otram blakus, bet arī mūsu sirdis pukst jaukā saskaņā, un mēs visi domājam vienu domu, tautas un valsts vienības un labklājības domu.

Ar gandarijumu atceramies Igaunijas noieto ceļu, sākot ar neatkarības proklamēšanu Tallinā 1918. g. 24. februārī. Pārdrošs bija šis solis, ko spēra igauņu brīvības cīnītāji ar tagadējo valsts vecāko Pētsa kungu priekšgalā, gandrīz bez cerības, jo dažas dienas priekš tam Vācijas karaspēks bija uzsācis Igaunijas okupāciju un drīz vien katrā igauņu politika bija paralizēta. Tikai šai okupācijai izbeidzoties, varēja kerties pie jaunās valsts organizēšanas darbiem. Bet kā pie mums, tā arī Igaunijā, cik Vācijas karaspēks atvirzījās, tik zemi ieņēma lielinieki. Un te nu parādījās igauņu tautas varonība un izturība. Nedaudz nedēļas tā izturēja savu zemi no lieliniekiem, sekoja tiem arī pāri pār robežu; pēc tam nāca neaizmirstamās cīņu dienas pie Cēsim. Tas viss nodibināja mūsu ieroču brālību, tas viss notika nepilna pusgada laikā. Pēc tam varēja no ārienes netraucēti turpināties valsts celtniecības darbs, tautas kulturas izveidošana un attīstība. Gan iekšienē mēģināja pacelt galvu tumši spēki, nenovīdība, partejība un draudēja izjaukt mieru un tautas vienību un vienprātību, tāpat arī skaistos sasniegumus, bet tauta nojauta un saprata situāciju, tā saslēdzās vienprātībā ap saviem pirmiem, pirmās cīņās pārbaudītiem vadoņiem un novērsa grūtības. Tauta nu ir uzstājusies uz plaša un līdzena attīstības un progresā cēļa, tā var brīvi vairot savas garīgās un laicīgās vērtības, var būt droša par savu nākotni. Un daudz jau ir padarīts. Padarītais darbs

un jaunais spīrgtais gars, kas valda tautas un valsts dzīvē, jaunais un varena darba spars arī mūs mudina sekot saviem draugiem. Tas viss, protams, vairo mūsu prieku Igaunijas valsts svētku dienā. Bet atļaujiet man aizrādīt vēl uz vienu momentu. Latvijū un Igaunijū, kopā ar Lietuvu, kuŗas valsts svētkus mēs priekš nedaudzām dienām svinējam, saista nevien tas, ka esam labi kaimiņi, kas mierīgi un satīcīgi dzīvojam katrs savās robežās un kas no sirds priecājamies par kaimiņu sasniegumiem, — mūs cieši saista mūsu vienādie likteņi, vienādie uzdevumi un pienākumi šeit pie Baltijas jūras, Eiropas lielvalstu vidū. Mums jāprot ir pasargāt sava neatkarību, sava brīvība satiksmē ar citām tautām, un te mēs ejam vienotus ceļus. Ja jau esam apņēmušies viens par otru stāvēt un krist, ziedot to dārgāko, kas mums ir, vai tad gan drīkstētu pārejošas, pakārtotas lietas traucēt jauko saskaņu mūsu starpā un mazināt mūsu spēkus? Lai tos vada mūsu tēvijas mīlestība, lai savstarpējā uzticībā mēs pildām pienākumus pret sevi, tad būsīm stipri iekšēji un klūsīm vēl stiprāki dziļā vienprātībā un cieņā kopodami savus spēkus mieram un aizsardzībai.

Šovakar šī pārpildītā zāle, mūsu valsts galvas un vadoņa, valdības un daudzu nopelniem bagātu valsts un sabiedrisku darbinieku klātbūtnē liecina par lielo cieņu un dziļo prieku, ko izjūt latviešu tauta Igaunijas valsts svētkos. Lūzdu Igaunijas valdības pārstāvi pulkvedi Jāksona kungu un visu delegāciju nonest Igaunijas valdībai un tautai mūsu sirsnīgākos sveicienus un novēlēt Igaunijai un igauņu tautai arī turpmāk sekmīgi staigāt vienprātības ceļu, izveidojot nacionālās, valstiskās un kulturalās dzīves vērtības. Lai dzīvo Igaunija! Lai dzīvo Latvijas un Igaunijas vienība!“

Igaunijas izglītības ministris A. Jāksons (A. Jaakson)

atbildēja ar šādu runu:

„Prezidenta kungs, ministru kungi, manas dāmas un kungi!

Man ir patīess prieks pārstāvēt Igaunijas valdību mūsu valsts gada dienas svinībās taisni Latvijā, uz mūsu sabiedrotās zemes. No sabiedrotās sagaida, lai tā justu līdzī savas otras sabiedrotās priekiem un bēdām. Spontanā, patiesā un dziļā atsaucība, ko Latvijas tauta izrāda mūsu tautai, mūs atkal no jauna patīkami pārsteidz. Uz dzimteni mēs paņemsim līdzī vislabākos iespaidus.

Bet vai tas vispār var būt iespējams, ka mums, divi kaimiņu tautām, varētu trūkt dziļākas saprašanās vienai par otru un par otras interesēm un pasākumiem.

Mēs esam dvīņu brāļi, kuŗu likteņi cieši kopā saaudusi ne tikai kopējā atrašanās vētru apņemtās Baltijas jūras piekrastē, bet arī gadusimtu kopīgā vēsture.

Abas tautas, Igaunija un Latvija, cauri gadusimteniem ir vedušas neatlaidīgu cīņu blakus dabas spēkiem arī ar ārējiem ienaidniekiem, kuŗi kopā ar mūsu neatkarību centušies iznīcināt arī mūsu savā laikā augsto nacionālo kulturu. Abas tautas uzrādījušas vienādu neatlaidību un sīkstu dzīvības spēku, paciešot ne tikai atkārtotus likteņa sitienus mūsu zemēm, kad tās savā laikā kļuva par svešu varu savstarpējo cīņu lauku. Tas pats dzīvības spēks iztei-

cās gadusimteniem ilgajā kopīgā cīņā pret mūsu zemes svešiem iekarotājiem. Vietām šī cīņa ārēji bija maz redzama, izteicās galvenā kārtā instinktivā pretestībā uz mācīgai apspiedēju varai. Un kad šī apslāpētā cīņas uguns brīžiem atklāti uzliesmoja, tad nojautām šo divu tautu kopējos krēslā tītos mērķus un tieksmes.

Ikreizējai cīņai nebija apzinātas savstarpīgas palīdzības raksturs, kā to varēja redzēt 1781. gadā, kad latviešu zemnieki Rēpīnas zemniekiem - dumpiniekiem piegādāja lielgabalus, bet arvienu vienas cīņu rezultāti nākuši par labu otrai. Kauguru un Kokmuižas zemnieku sacelšanās 19. g. s. sākumā steidzināja zemnieku aizsardzības likumu izdošanu, un tāpat 1805. gada Igaunijas zemnieku plašā bruņotā sacelšanās stipri sekmēja abu tautu zemnieku atbrīvošanu.

Jo tālāk attīstās mūsu tautas un jo apzinātāku veidu pieņem centieni pēc nacionālas atdzimšanas, jo ciešāks kļūst savstarpējais kontakts un apzināta palīdzības sniegšana otrai tautai. Mūsu tautu atdzimšanas laiks ir bagāts šādiem piemēriem. Šeit pateicībā atcerēsimies to lomu, kāda bija jūsu lielajam tautas darbiniekam Krišjānim Valdemāram un arī seminara direktoram J. Cimzem mūsu atmodas laikmeta pasākumos.

Šodien es redzu šeit daudz cienījamus un nopelniem bagātus latviešu tautas politiķus un kulturalus un arī citu sabiedriskās dzīves nozaŗu darbiniekus. Varam teikt, ka darbojoties savas tautas dzīves tālākā izveidošanā, mēs līdz ar to sekojam otras tautas attīstībai. Jūs visi esiet varējuši sekot igauņu un latviešu tautas politiskai un kulturalai sadarbībai ilgu laiku. Mēs apmierināti varam atskatīties uz to, ka pēdējos gadu desmitos pirms krievu varas beigām mums bija izveidojusies saskapotība mūsu nacionālā darba laukā. Mēs roku rokā cīnījāties ar grūtībām, kas traucēja mūsu kulturas nodibināšanos. Vienas tautas ieguvums bija priekšzīme otrai. Ar vienādiem paņēmieniem mēs audzinājam plašās tautas masās patriotisko apziņu, ar vienādiem paņēmieniem uzbūvējam savas nacionālās saimnieciskās organizācijas. Vienādi izteicās mūsu tieksme pēc brīvības mūsu rakstniecībā, un mūsu abu lielākās ilgas bija vienas un tās pašas — neatkarība un brīvība. Un mēs arī zinām, ka šīs jūtas atrada kopīgu izteiksmi vēstures liktenīgajā mirklī, kad dibinājās mūsu neatkarīgās valstis. Mums bija jācīnās un šinīs cīņās mēs atbalstījām viens otru, cik atļāva mūsu rīcībā esošie spēki.

Ar sasprindzinātu interesi mēs sekojam valstiskam uzbūves darbam, ko jūs Latvijā izvediet ar jums piemētošo neatlaidību, rosiņu un svaigumu kulturalās, saimnieciskās un citās dzīves nozarēs savas tautas un valsts labklājībai. Labas sekmes! Jo viss, kas spēcina un padara Latviju dzīves spējīgāku, nāk par labu arī Igaunijai, tāpat kā arī Latvija gūst no Igaunijas iekšējas augšanas un attīstības. Tas tā no dabas nolikts, jo pat bez formāliem līgumiem mēs esam likteņa biedri un dvīņu brāļi. Tādēļ nekad nenosvērsimies, nenovirzīsimies no kopējā cēļa, kuŗu liktenis pats mums nolēmis, ko paši esam izvēlējušies.

Lai dzīvo Igaunijas un Latvijas sadarbība! Lai dzīvo igauņu un latvju tautu labklājība!“ LTA.

Valdības iestāžu paziņojumi.

Personu saraksts,

kuŗas 1937. g. janvārī atlaistas no Latvijas pavalstniecības uz likuma par pavalstniecību 9. panta pamata.

1) Nikolajs - Konstantīns - Aleksandrs Dreviņš (Dreving), dzim. 1895. g. 24. janv. Limbažos, ar sievu Ellu-Emiliju, dzim. Kanasārs (Kalesaar), dzim. 1895. g. 25. augustā Igaunijā, un bērniem: dēlu Nikolaju, dzim. 1925. g. 25. jūnijā Igaunijā, un meitu Renu-Eriku, dzim. 1927. g. 1. decembrī Igaunijā, dzīves vieta Igaunijā;

2) Estere Franks, dzim. 1914. g. 27. aprīlī Rīgā, dzīves vieta Igaunijā;

3) Eriks-Kurts-Jāzeps (Jozefs) Sikards (Sicard), dzim. 1915. g. 12. aprīlī Igaunijā, Pērnavā, dzīves vieta Igaunijā;

4) Tatjana Alberts, dzim. 1915. g. 17. novembrī Krievijā, dzīves vieta Rīgā;

5) Aksels - Vilhelms Kulikovskis, dzim. 1909. g. 2. jūnijā Krievijā, dzīves vieta Igaunijā;

6) Irmgarde-Dorotēja-Emilija Beķers (Becker), dzim. 1903. g. 19. aprīlī Liepājā, dzīves vieta Vācijā;

7) Helēne Hartmanis, dzim. Hanzens, dzim. 1879. g. 28. augustā Norveģijā, dzīves vieta Norveģijā.

Rīgā, 1937. g. 22. februārī. 76. AV. Iekšlietu ministr. administr. depart. vicedirektora v. K. Ābels.

Pasu nodaļas vadītājs P. Kurzemnieks.

Personu saraksts,

kuŗas 1937. g. janvārī registrētas kā zaudējušas Latvijas pilsoņa tiesības uz likuma par pavalstniecību 8. panta pamata, kā pārgājušas citas valsts pavalstniecībā bez iepriekšējās atļāšanas no Latvijas pavalstniecības.

1) Kazimira Sosnovskis, dzim. 1900. g. 3. martā, dzīves vieta Polijā;

2) Ābrāms-Leizers Zelbovics, dzim. 1914. g. 11. augustā Aucē, ar sievu Sori, dzim. 1909. g. 22. maijā Aucē, dzīves vieta Palestīnā;

3) Mera Kopačs, dzim. 1910. g. 13. novembrī Liepājā, dzīves vieta Palestīnā;

4) Dāvids Kagans, dzim. 1885. g. 17. augustā Krievijā, ar sievu Cipu, dzim. Jeveļevs, 46 g. v. — 1937. g., dzīves vieta Palestīnā;